МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Агрономія»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Агрономія».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Агрономія» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **141 респондент** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр», крім 1 курсу), що склало **64%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

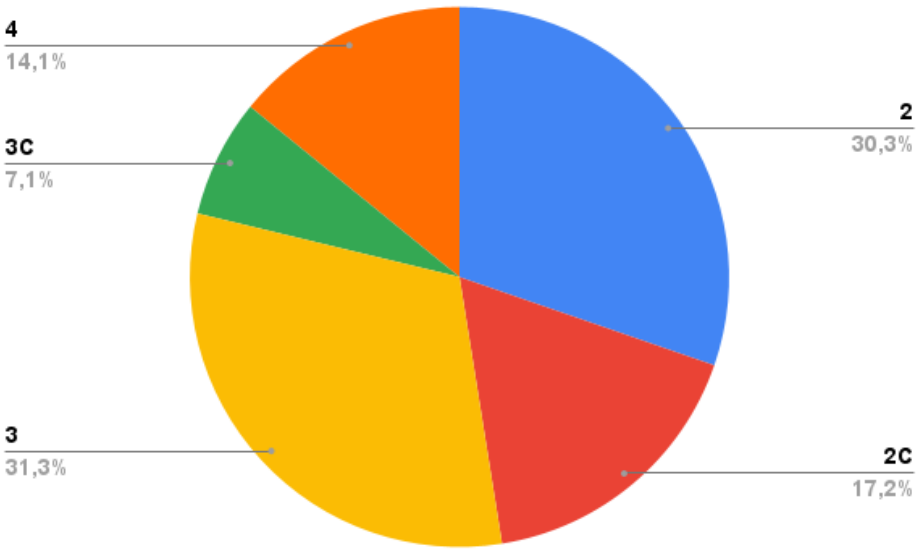

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

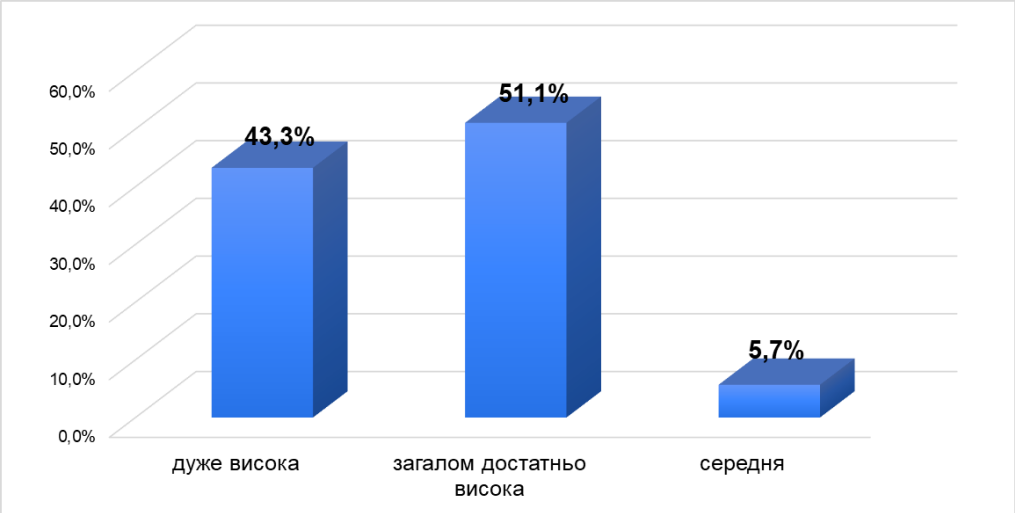

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 43,3% та «загалом достатньо висока» 51,1%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

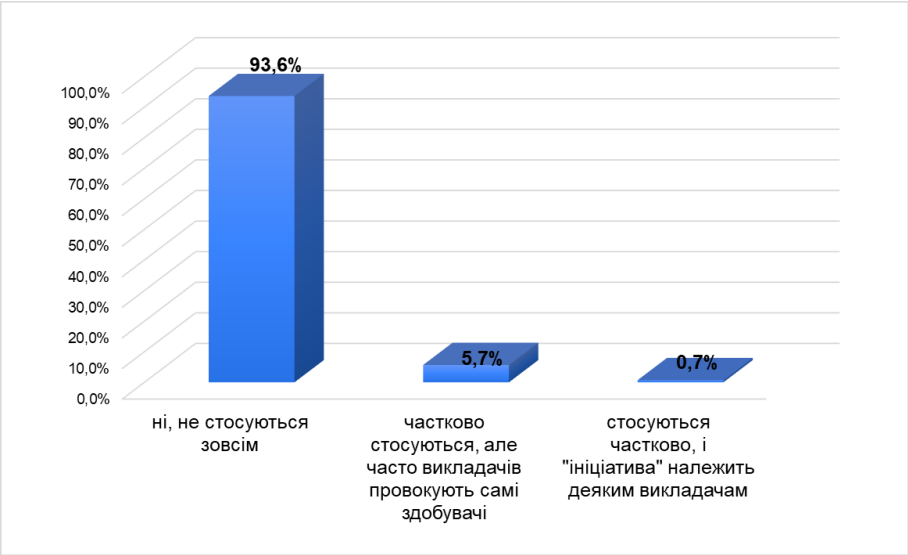

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 93,6% «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі» 5,7% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

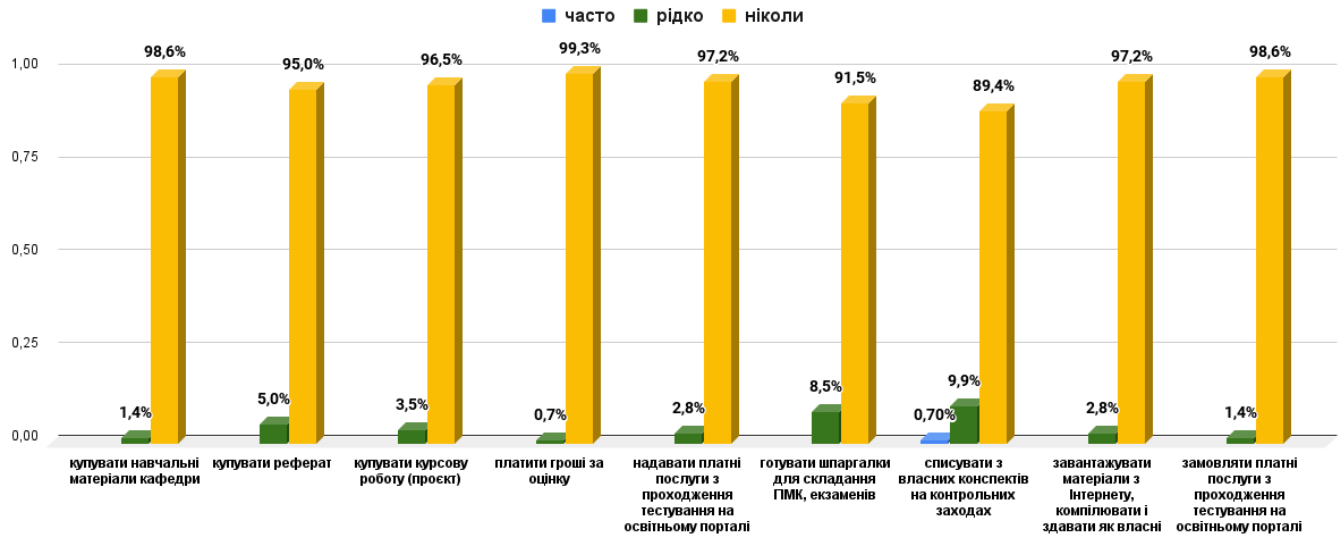

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 95,9% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (8,5%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (10,6%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (2,8%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;
- для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
- для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
- для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **19 (13,4%)** з **141** респондента, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для отримання грошових коштів» - 2 респондент (10,5% - 2 курсу), «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 14 респондентів (73,7%: 6 респ. – 2 курсу, 7 респ. – 3 курсу та 1 респ. – 2С курсу), «для того, щоб не робити особисто реферат» - 4 респондента (21,1%: 1 респ. – 2 курсу, 2 респ. – 3 курсу та 1 респ. – 4 курсу), «для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт)» - 2 респондента (10,5% - 3 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

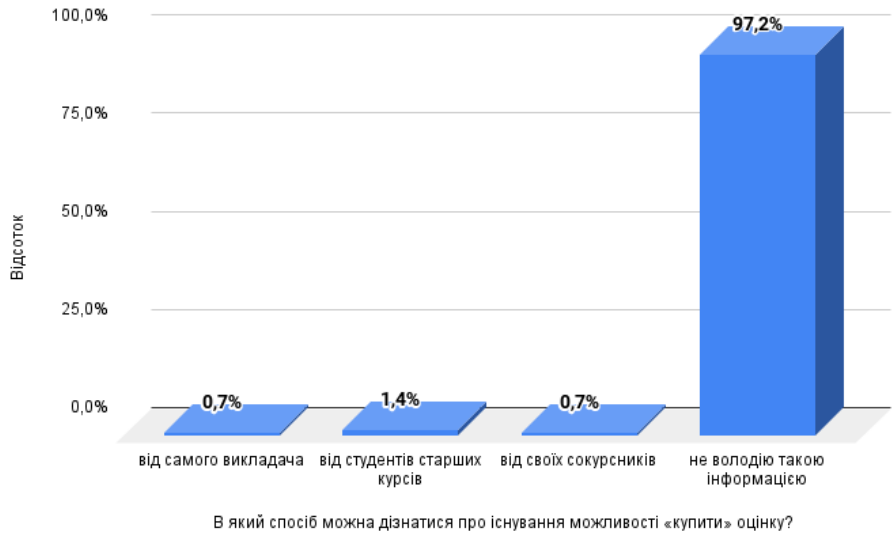

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 5 видно, що 97,2% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)».* Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

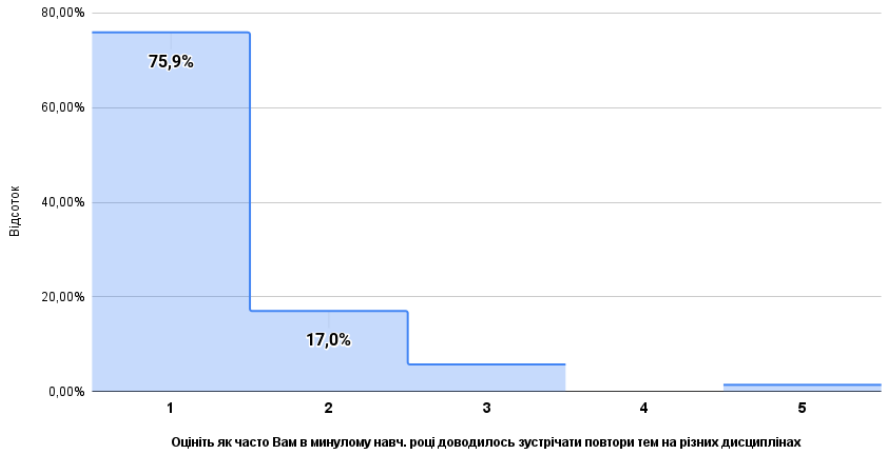

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 6 показує, що 75,9% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 17% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?*» респонденти відповіли, що доводилось 3%, не доводилось 84% та важко відповісти 13% (рис. 7).

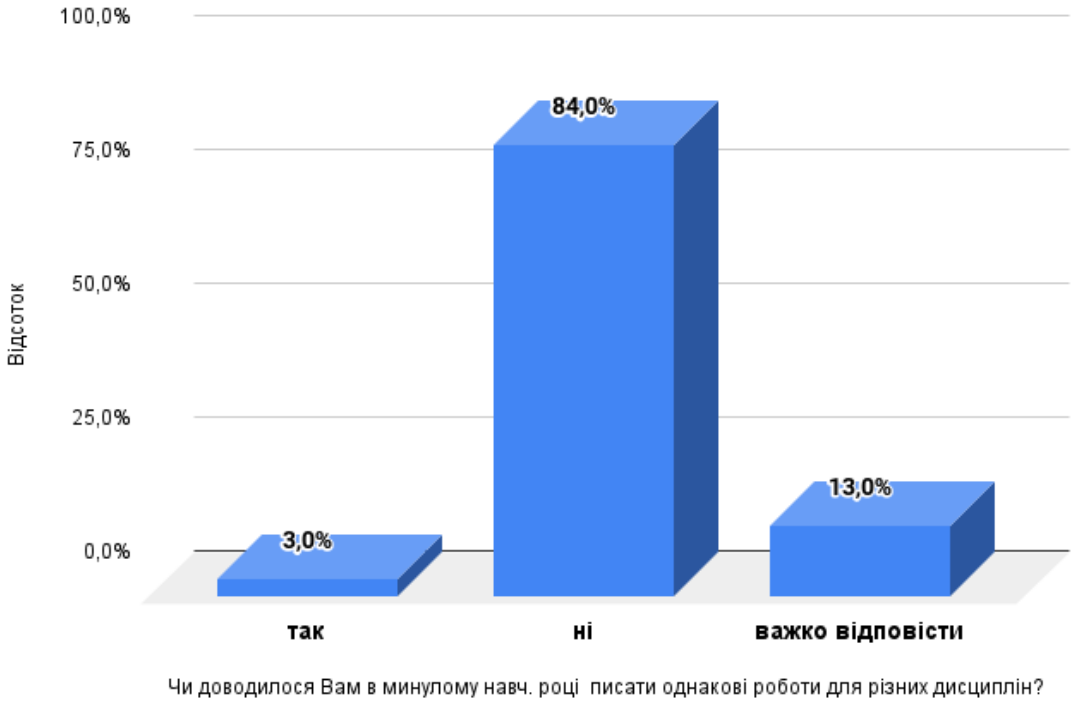

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?*» 34% респондентів відповіли, що не доводилось, та 66%, відповідно, «так» (рис. 8).

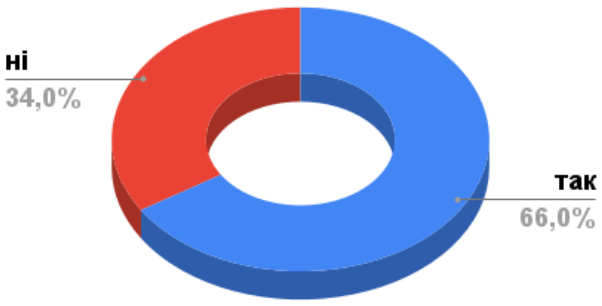

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 66,7% як «помірне навантаження» та 20,6% «скоріш надмірне» (рис. 9).

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

1. Аналіз отриманих результатів щодо оцінювання якості освіти здобувачами вищої освіти «Бакалавр», які навчаються за ОПП Агрономія в ТДАТУ, показує, що 43,3% респондентів вважають цей показник дуже високим та 51,1% - загалом достатньо високим. Для підвищення рівня якості освіти проводиться своєчасне та періодичне оновлення, модернізація освітньої програми з врахування думок стейкхолдерів. Також необхідним є запровадження сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор) при проведенні практичних занять з навчальних дисциплін професійної підготовки з метою формування пізнавальних професійних компетенцій; залучення до освітнього процесу виробничників-практиків; підвищення педагогічної та професійної майстерності викладачів через систему стажувань та підвищення кваліфікації; оновлення матеріально-технічної бази забезпечення освітньої програми.

2. Щодо оцінки здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті, то 93,6% респондентів щодо цього питання відповіли «ні, не стосуються зовсім» та 5,7% - «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі». В межах протидії корупції в університеті розроблено та впроваджено антикорупційну програму ТДАТУ. Серед здобувачів та викладачів проводяться постійно профілактичні заходи з протидії корупції. Починаючи з І курсу до відома здобувачів на кураторських годинах доводяться основні поняття, які відносяться до «доброчесності», у тому числі в обов'язковому порядку здобувачів ознайомлюють з Кодексом честі, Антикорупційною програмою ТДАТУ і «Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в ТДАТУ».

3. Результати оцінювання показують, що 95,9% здобувачів вищої освіти

«Бакалавр» за ОПП Агрономія ніяких дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили, що свідчить про досить високий рівень доброчесності. У більшості випадків (97,2%) здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку. Для підтримання високого рівня академічної доброчесності викладачами кафедри рослинництва та садівництва імені професора В.В. Калитки постійно проводяться пояснювальні бесіди зі студентами на кураторських годинах та під час занять з метою формування чітких моральних настанов та переконань. Підтримка академічної доброчесності відбувається через формування процедур, що будуть сприяти на інституційному рівні прозорій комунікації членів академічної спільноти, оскільки, перш за все, потрібно думати не стільки про покарання, скільки про формування умов, які б не потребували вдаватися до академічної нечесності.

4. Щодо питання про розгляд однакових тем при вивчені різних дисциплін 75,9% опитаних вказали, що взагалі не зустрічалися з таким явищем і 17% - скоріше не доводилося. Однак 3% респондентів відповіли, що в минулому навчальному році доводилося писати однакові роботи для різних дисциплін. В зв'язку з цим особлива увага приділяється перегляду робочих програм навчальних дисциплін перед наступним начальним роком та їх ухваленню на засіданні кафедри і методичній комісії факультету.

5. Моніторинг відповідей студентів на запитання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» показує, що більша половина респондентів (66,7%) вважає власне навчальне навантаження помірним, а 20,6% «скоріш надмірним», що може обумовлюватись несприятливими життєвими обставинами в яких вимушено опинилась переважна частина наших здобувачів.

Колективом кафедри рослинництва та садівництва імені професора В.В. Калитки та університету в цілому щорічно реалізується великий план заходів, пов'язаних з висвітленням аспектів, законодавчого підґрунтя та принципів академічної доброчесності, необхідності вмотивовано та самостійно виконувати усі завдання та націлюватись на отримання знань та вмінь.

Гарант ОПП «Агрономія»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
к.с.-г.н., доцент Зоя БІЛОУСОВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР